

Thuiswerk, trager rijden én deelwagens: 'Alle beetjes helpen in deze energiecrisis'

De accijnzen op diesel en gas verlagen of een korting op de elektriciteitsfactuur: iets creatievers kunnen de federale en de Vlaamse regering niet bedenken om de energiecrisis te bezweren. 'Stappen in de verkeerde richting', zeggen mobiliteitsexperts.

Diesel kost 2,28 euro per liter. MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez wil de dieselprijs weer onder de 2 euro per liter krijgen. Hij pleit daarom voor een 'omgekeerde cliquet': een fiscaal mechanisme om de accijnzen op brandstof te laten dalen als de prijzen aan de pomp stijgen. CD&V wil dan weer de verhoogde accijnzen op gas, die normaal ingaan op 1 april, uitstellen.

Premier Bart De Wever (N-VA) tempert de verwachtingen. 'Nu pleiten voor grote cadeaus is weinig realistisch.' In de Vlaamse regering veegde de N-VA het idee van energieminister Hans Bonte (Vooruit) voor [een korting van 50 euro op de elektriciteitsfactuur](https://www.knack.be/nieuws/belgie/hoge-energieprijzen-compenseren-volgens-experts-is-het-weggegooid-geld-en-gevaarlijk/?cel_hash=81e0f5db24dee5279647e4787148bfb60a31e558&chts=1774347709&utm_source=Newsletter-20260324&utm_medium=Email&utm_campaign=Newsletter-RNBOCHKN) (https://www.knack.be/nieuws/belgie/hoge-energieprijzen-compenseren-volgens-experts-is-het-weggegooid-geld-en-gevaarlijk/?cel_hash=81e0f5db24dee5279647e4787148bfb60a31e558&chts=1774347709&utm_source=Newsletter-20260324&utm_medium=Email&utm_campaign=Newsletter-RNBOCHKN) van tafel.

Veel politici doen nu voorstellen om de consument te compenseren voor de hogere energieprijzen. Daarmee geven ze het verkeerde signaal, vindt mobiliteitsexpert Klaas Decorte van de Bond Beter Leefmilieu. 'Het laatste wat we nu moeten doen, is nog meer fossiele brandstoffen stimuleren', zegt hij. 'De kern van ons probleem ligt in onze afhankelijkheid van olie en gas. Die nu zelfs een beetje goedkoper maken, is funest.'

'De kern van ons probleem ligt in onze afhankelijkheid van olie en gas. Die nu zelfs een beetje goedkoper maken, is funest.'

Klaas Decorte, mobiliteitsexpert van de Bond Beter Leefmilieu

Decorte geeft als voorbeeld die 'omgekeerde cliquet'. 'Op korte termijn is dat een ongelooflijk dure maatregel, want de overheid weet niet hoelang die brandstofprijs hoog blijft. Zo'n accijnsverlaging kan snel honderden miljoenen euro kosten en als de crisis aanhoudt zelfs miljarden. Op lange termijn vertraag je de gedragsverandering van mensen. Door

die hoge dieselprijs gaan mensen misschien een elektrische wagen kopen of meer de fiets nemen.'

'Het omgekeerd cliquetsysteem doet iets aan de prijs, maar dat doet niets aan het tekort qua olie-import', legt transporteconoom Roel Gevaers (UAntwerpen) uit. 'Als je diesel nu goedkoper maakt, gaat dat de vraag niet afremmen, terwijl net dat nodig is in deze tijd van schaarste.'

Autoloze zondag

Als het conflict in [de Straat van Hormuz \(https://www.knack.be/nieuws/wereld/hoge-energieprijzen-en-minder-welvaart-hoe-de-blokkade-van-de-straat-van-hormuz-de-wereldeconomie-verstoort/\)](https://www.knack.be/nieuws/wereld/hoge-energieprijzen-en-minder-welvaart-hoe-de-blokkade-van-de-straat-van-hormuz-de-wereldeconomie-verstoort/) blijft duren, is onze consumptie aanpassen de enige uitweg, zeggen beide experts. 'Autoloze zondagen kunnen helpen om de beperkte brandstoffen die binnenkomen zo spaarzaam mogelijk in te zetten,' zegt Gevaers. 'Maar dat is geen gouden oplossing. Die bestaat niet.'

Ook Decorte is een lauwe minnaar van autoloze zondagen. 'Het grote verschil met de jaren zeventig is dat je op dit moment echt een volledige crisis hebt op twee niveaus. Toen ging het alleen over olie, maar nu is ook de gasbevoorrading in het gedrang. Een paar autoloze dagen per jaar zullen niet het grote verschil maken in de bevoorradingzekerheid. Zulke dagen zijn fijn om te tonen dat mobiliteit ook prettig kan zonder de wagen, maar het kan slechts een van de vele maatregelen zijn.'

'Om onze gas- en olievraag te doen dalen, zullen alle kleine beetjes moeten helpen,' zegt Decorte. Hij verwijst naar de adviezen van het Internationaal Energieagentschap: openbaar vervoer stimuleren, rijgedrag aanpassen, autoverkeer in grote steden beperken, de maximumsnelheid op snelwegen verlagen enzovoort.

'1 deelwagen vervangt gemiddeld 10 auto's. Mensen voelen nu hoe duur wagenbezit is, dus zullen ze misschien hun (tweede) wagen wegdoen.

Klaas Decorte, mobiliteitsexpert van de Bond Beter Leefmilieu

Het Europees Milieuagentschap berekende dat wie met een constante snelheid 110 kilometer per uur rijdt in plaats van 120 kilometer per uur, tot 12 procent diesel bespaart en tot 18 procent benzine.

Trager én minder rijden zijn allebei belangrijk, vindt de Bond Beter Leefmilieu. 'Zo zijn we in Vlaanderen goed bezig qua deelmobiliteit', stelt Decorte. 'Eén deelwagen vervangt gemiddeld 10 auto's. Mensen voelen nu hoe duur wagenbezit is, dus zullen ze misschien hun (tweede) wagen wegdoen. Dit is dan ook hét moment om eens naar je werk te fietsen of een

deelwagen uit te testen.'

'Trek uw plan'

Het Internationaal Energieagentschap pleit er ook voor om meer thuis te werken. Kunnen we na het coronavirus zo nu ook de energiecrisis bezweren? Volgens IEA zou drie extra dagen van thuis uit werken het benzine- en dieselverbruik van auto's op nationaal niveau met 2 tot 6 procent verlagen.

De impact van telewerken op ons verbruik is moeilijk te berekenen, vindt transporteconoom Gevaers. 'Als iemand met de trein naar zijn werk gaat en daar in een haast energieneutraal kantoorgebouw zit, terwijl hij zijn huis met gas verwarmt, dan kan thuiswerk zelfs een negatief effect hebben. Die impact is dus moeilijk één op één hard te maken.'

Wat betreft woon-werkverkeer laat de overheid volgens Decorte na om haar sturende rol op te nemen. 'Zowel de Vlaamse overheid als de federale regering zet stappen terug om het autogebruik te beperken. Busmaatschappij De Lijn kreeg de zoveelste besparingsronde – van deze keer 35 miljoen euro – te verwerken. Eerst het busaanbod afbouwen om nu in crisistijd openbaar vervoer aan te bevelen, is heel cynisch.'

Ook wat de transportsector betreft, schiet Vlaanderen tekort, vindt Decorte. 'In Nederland is er een pot van 80 miljoen euro voor aanschafpremies van elektrische vrachtwagens zonder uitstoot. En nog eens een gelijke pot om laadinfrastructuur te stimuleren. Wat merken we in Vlaanderen? Sinds 1 januari is er op dat vlak gewoon niks meer: alle subsidies zijn geschrapt. "Trek uw plan", is de boodschap van de Vlaamse overheid aan een sector die dringend moet vergroenen. Zo blijven we natuurlijk afhankelijk van olie uit het Midden-Oosten.'

Toekomstige impact

'Behalve aan de dieselpomp voelt de Vlaming deze bredere energiecrisis nog niet echt,' waarschuwt Gevaers. 'Die zwaardere impact, waarbij veel consumptiegoederen in prijs zullen stijgen, komt de komende maanden op ons af. De regering zou daar beter meer over communiceren. Al begrijp ik ook dat ze geen paniek wil veroorzaken, met hamstergedrag tot gevolg.'

'Deze tweede energiecrisis in vier jaar tijd is echt het moment om het systeem te doorbreken', vindt Decorte. 'Het is nu aan onze overheid om eerlijk te communiceren: "We willen naar een fossielvrije samenleving, dat is onze visie en we houden daaraan vast."'

Brecht Castel